

Paweł Martynek,
Radca Prawny - Partner, Kancelaria GSW Legal Grabarek, Szalc i Wspólnicy sp.k.

Zmieniający się rynek

Globalny rynek LNG podlega dynamicznej i głębokiej transformacji. Kontrakty długoterminowe, choć nadal stanowią większość, to systematycznie rośnie ilość LNG sprzedawanego w ramach kontraktów krótkoterminowych i spotowych.

Polska poprzez oddany do użytku w 2016 r. terminal w Świnoujściu, stała się aktywnym członkiem tego rynku. PGNiG podejmuje działania poszerzające portfel kontraktów, tj. dywersyfikacji zarówno geograficznej, jak i handlowej. Najlepszym tego przykładem jest podpisany kontrakt długoterminowy

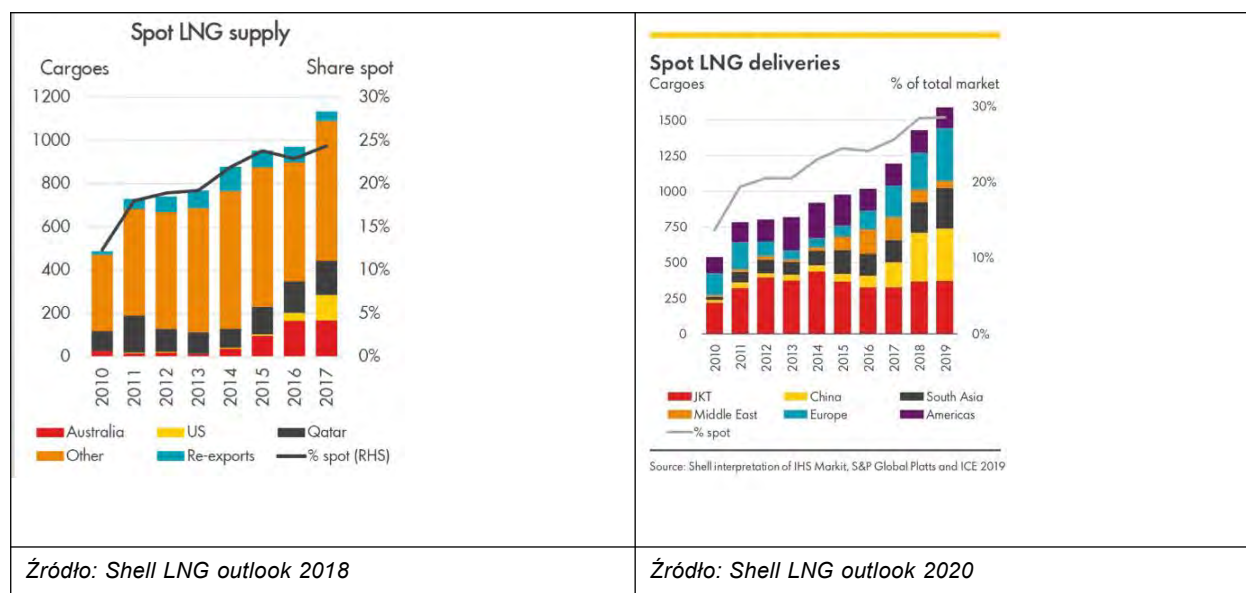
z Cheniere.

Kierunek, w którym rynek LNG zmierza, pozwala postawić pytanie: czy Polska powinna przyjąć aktywną postawę we współkształtowaniu i współdecydowaniu o nowym kształcie tego rynku?

Polska, dzięki stale rosnącemu potencjałowi rynku wewnętrznego,

a także wzrastającej roli eksportu do krajów sąsiednich, może i powinna odgrywać w tym zmieniającym się otoczeniu rolę regionalnego animatora tego rynku.

„(...) *Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i integracja rynków wymaga także realizacji połączeń*

międzysystemowych takich jak: Polska - Dania, Polska - Słowacja, Polska - Czechy, Polska - Ukraina oraz Polska - Litwa (GIPL). Realizacja tych projektów zwiększy liczbę możliwych kierunków dostaw gazu oraz wpłynie na integrację i konkurencyjność rynków gazu w krajach tej części Europy.(...)

(...) Zwiększenie stopnia integracji krajowego systemu przesyłowego z systemem UE, a także rozbudowa magistral przemysłowych wewnątrz kraju daje Polsce możliwość stworzenia realnego hubu w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Jest to wraz z uwolnieniem cen gazu jednym z elementów mających wspierać budowę zliberalizowanego wewnętrznego rynku gazu w UE. Już dziś dostrzegalnym jest usytuowanie Polski jako kraju tranzytowego na osiach wschód - zachód i północ - południe.(...)” (źródło: Sprawozdanie z działalności Prezesa URE w 2017r., s. 183 i nast.).

Znaczenie LNG w regionie basenu Morza Bałtyckiego i CEE będzie systematycznie rosnąć. Przede wszystkim będzie to związane ze wzrostem zainteresowania alternatywnymi do lądowych, kierunków dostaw gazu w regionie. Dominacja kierunku wschodniego i dostaw gazociągowych maleje. Płynny rynek LNG, na którym występuje konkurencja po stronie producentów (jak to ma miejsce w USA i Kanadzie), zmusza tradycyjnych dostawców gazu do zmiany swoich strategii i polityk, wpływając na zwiększanie konkurencyjności całości branży, jak i na bezpieczeństwo dostaw.

„Jeśli chodzi o ceny to (...) - kupujemy LNG ze Stanów Zjednoczonych od różnych dostawców (...), to między 20, a 30% lepsze warunki cenowe, niż mamy w tej chwili w kontrakcie z naszym wschodnim dostawcą” (źródło: Piotr Woźniak, Prezes Zarządu PGNiG SA, wypowiedź z dnia 8.11.2018 r.).

Konsekwentna budowa regionalnych połączeń międzysystemowych zwiększy potencjał rynku CEE, dzięki czemu wpłynie na pozycję negocjacyjną firm z naszej części Europy.

Przedsięwzięcia takie jak wirtualny rewers do Ukrainy, czy też uruchomiony z początkiem lipca 2020 r. wirtualny punkt dostaw pomiędzy Polską, a Ukrainą, przy aktywnym wsparciu ze strony USA transformacji energetycznej Ukrainy, będą sprzyjały rozwojowi rynku LNG w Polsce.

Prognoza dla takiego stanu rzeczy, tj. konkurencyjności cen, jest raczej stabilna, a to przede wszystkim ze względu na utrzymujący się dyferencjał cen LNG pomiędzy rynkiem północnoamerykańskim i europejskim.

Konkurencja po stronie producentów w Ameryce Północnej pozwala przyjąć jako bezpieczne założenie, że w porównaniu z rynkiem Europejskim, ten pierwszy jest immanentnie bardziej konkurencyjny.

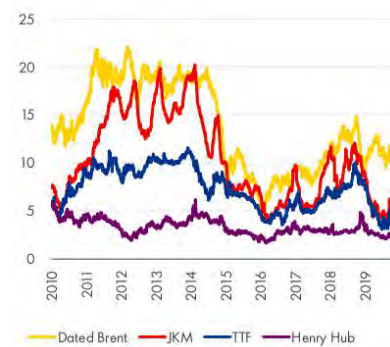
Dodatkowym elementem przemawiającym za przyjęciem scenariusza cenowego korzystnego dla rynku europejskiego jest zmiana w miksie energetycznym w Azji.

Korelacja pomiędzy spadkiem zapotrzebowania w Azji i gwałtownym wzrostem dostaw w Europie jest jednoznaczna. Presja po stronie podaźowej, będzie musiała mieć swoje odzwierciedlenie w cenach (bądź w pozostałych kosztowych elementach kontraktów, jak np. elastyczność).

Korzystnie dla płynności rynku - rozumianego jako skrócenie długości kontraktów, wzrost liczby podmiotów aktywnie dokonujących transakcji, zmiany dominującej formuły kontraktów

Global gas prices

\$/MMBtu

Source: Shell interpretation of ICE, CME, S&P Global Platts 2019 data

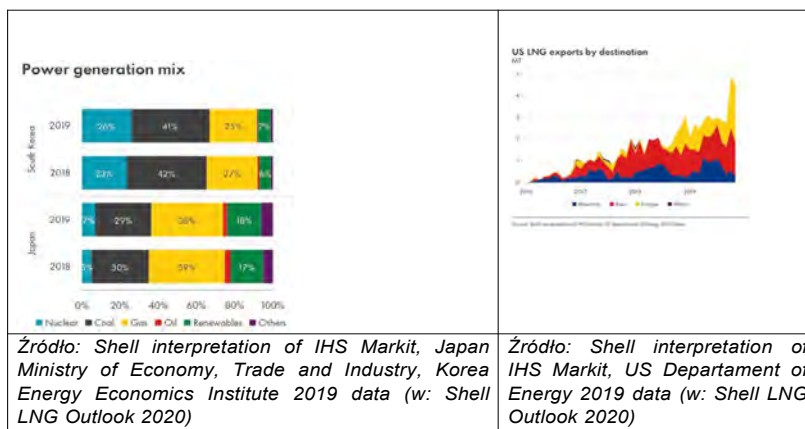
Źródło: [Shell LNG outlook 2020](#)

wej na FOB oraz spadkiem cen frachtu - przedstawia się sytuacja na rynku stoczniovym i frachtowym. W szczególności sytuacja na rynku stoczniovym, w zakresie nowych zamówień, pozwala sądzić, że ceny frachtu będą spadać, a jego dostępność i elastyczność rosnąć.

Można przyjąć jako realistyczne założenie, że polityka zmniejszania emisji, w szczególności w energetyce, będzie powodować utrzymywanie się trendu wzrostowego, cen uprzań do emisji CO₂.

■ Wyzwania

Kluczowym dla rozwoju rynku LNG, jest dostęp do infrastruktury

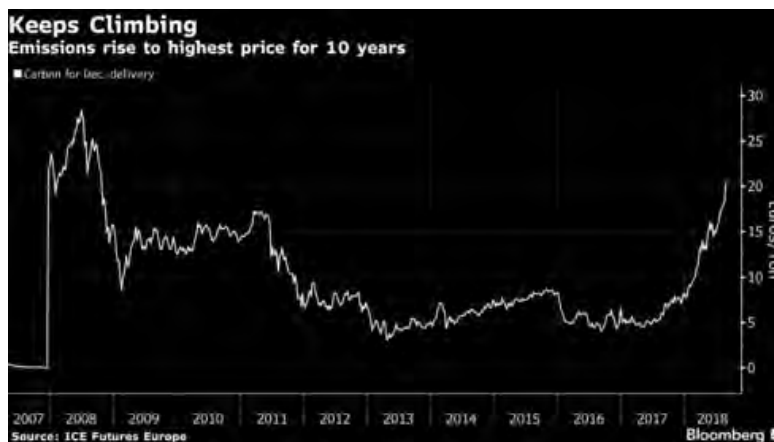
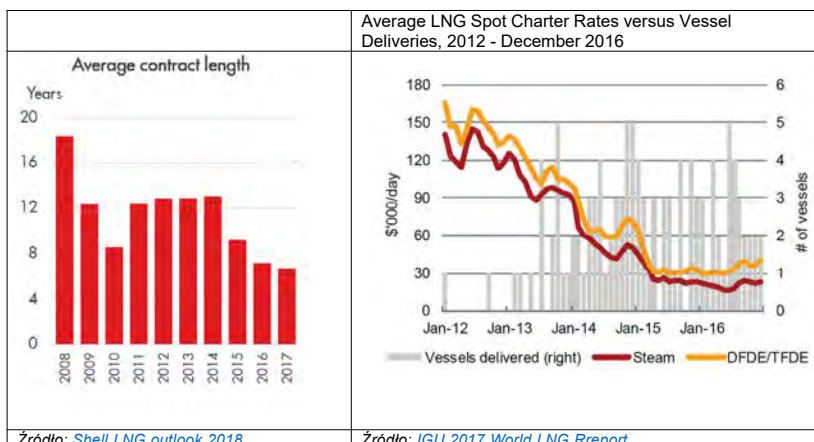

Źródło: Shell interpretation of IHS Markit, Japan Ministry of Economy, Trade and Industry, Korea Energy Economics Institute 2019 data (w: Shell LNG Outlook 2020)

Źródło: Shell interpretation of IHS Markit, US Department of Energy 2019 data (w: Shell LNG Outlook 2020)

ry eksportowej i importowej. Pod tym względem regulacje europejskie są korzystne dla potencjalnego rozwoju rynku spotowego. Konieczne jest współdziałanie regulatorów, skutecznie uniemożliwiające pasywne blokowanie mocy instalacji, przy uwzględnieniu rzecz jasna interesów podmiotów inwestujących w budowę instalacji.

W Europie, nie jest to poważnym problemem, gdyż poziom wykorzystania istniejących instalacji - w większości przypadków - nie zbliża się do 50%. Dodatkowo, preferowanym kierunkiem ewentualnych inwestycji infrastrukturalnych, po stronie importowej, są raczej FSRU. Niezależnie od przyjętej skali inwestycji, konieczne wydaje się zaangażowanie przyszłych uczestników w proces inwestycji. Celem takiego działania jest uelastycznienie warunków korzystania z instalacji. Nieco odmiennie sytuacja prezentuje się po stronie eksporterów na wschodnim wybrzeżu Ameryki Północnej (USA/ Kanada). Tam poziom koniecznych inwestycji jest znaczący i sposób ich finansowania wymaga dalszych analiz.

Źródło: Bloomberg

Wnioski

Podsumowując, zaistniała unikalna sytuacja na globalnym rynku energii / LNG, stwarza możliwość przyjęcia roli regionalnego lidera rysujących się zmian. Z punktu widzenia potencjału handlowego, jak i strategiczno-geopolitycznego, Polska ma szansę wystartować w tym wyścigu. W tym wypadku, tak jak ma to miejsce w branży nowych technologii, pionier dostanie potężną rentę, która z pewnością zagwarantuje przewagę nad ewentualną konkurencją.

□

